

Salme Valla Infoleht

2016

Salme Valla- valitsuse istungitel

Selles numbris:

Vallaeelarvelised toetused 2016	2
Sörve turismiväravast talvel	3
Kultuuriteated	3
Raimond Ellik: meenutusi aasta-kümnete taha	4-5
Salme raamatukogus	5
Tuleohutusest Salme vallas	6
Tunnustame tublisid	7
Teated	8

21. detsembri istung:

- anti kasutusluba Läätsa kalatööstuse rekonstrueeritud külmhoonele;
- kooskõlastati Imara külas Uueelu katastriüksuse jagamine kuueks eraldi Uueelu, Põlluselja, Looniidu, Tolti, Metsküla ja Rannamänni maaüksuseks;
- määrati projekteerimistingimused elamu ehitusprojekti koostamiseks Lahetaguse külas Suur-Valli katastriüksusel.

28. detsembri istung:

- määrati projekteerimistingimused elamu ja abihoonde ehitusprojekti koostamiseks Lahetaguse külas Möisamere katastriüksusel;
- kinnitati ühekordsete toetuste ja matu-setoetuse maksmine.

5. jaanuari istung:

- kooskõlastati Lõu külas Abramimetsa katastriüksuse jagamine kaheks eraldi Abramimetsa ja Abramipõllu maaüksuseks;
- anti ehitusluba elamu ehitamiseks Ansekülas Laasi kinnistule;

- kooskõlastati puurkaevu rajamine Lassi külas Kopli katastriüksusele;

- lubati vabastada täiendavalt maamak-sust 2 represseeritud ja represseerituga võrdsustatud isikut okupatsioonirežiimide poolt represseeritud isiku seaduse mõistes nende isikliku avalduse alusel nende kasutuses oleva elamumaa osas;

- kinnitati väljaspool valda õppivate õpilaste majutamise kulude osaline kompensatsioon ja kõrvalabi vajavate isikutele koduteenuste osutamiseks lepingute pikendamise.

18. jaanuari istung:

- tuginedes Salme Vallavolikogu 17.03.2015 määruse nr 2 "Valla 2015. aasta eelarve vastuvõtmine" § 2 muudeti valla 2015. aasta eelarve kulusid tegevusalade ja kululiikide lõikes;

- kooskõlastati Möisakülas Kuusiku-Aida katastriüksuse jagamine kaheks eraldi Kuusiku-Aida ja Kuusiku-Põllu maaüksuseks;

- kooskõlastati Lahetaguse külas Suur-Piiri ja Kesk-Piiri katastriüksuste ning Suur-Kadaja ja Väike-Kadaja piiride muutmine.

Ootame ettepanekuid!

Salme Vallavalitsus ootab taas vallarahvalt ettepanekuid valla stipendiumisaajate kandidaatide kohta.

Stipendiumite liigid:

* stipendium "Salme valla tegija pere" antakse Salme valla kultuuri-, hariduse- ja spordielus aasta jooksul kõige enam silma paistnud perele;

* stipendium "Salme elu edendaja" antakse piirkonnas tunnustatud majanduse, kultuuri-, hariduse- ja/või spordielu edendajale;

* stipendium "Salme noor tegija" antakse vallast pärit noorele, kes on Salme valla nime maakonnas või vabariigis eriti positiivselt esile toonud või kes on eriti heade tulemustega lõpetanud ametikooli, gümnaasiumi, kõrgkooli;

* stipendium "Elutöö eest kodukandis" antakse valla elanikule (või vallast pärit inimesele, kellel on säilinud side kodukandiga) mingi erilise saavutuse või järjepideva silmapaistva töö eest kodukandi elu edendamisel.

Stipendiumite nimetusi võib muuta, täiendada või täpsustada lähtudes stipendiaadi konkreetsest tegevusest või saavutusest.

Igal aastal antakse välja kuni kolm erinevat stipendiumit.

Kandidaate saab esitada 8. veebruarini.

Stipendiumi kandidaate saavad esitada vallakodanikud, valla asutused, seltsid, harrastus- ja spordikollektiivid, ettevõtjad, vallavolikogu komisjonid, vallavolikogu ja vallavalitsuse liikmed.

Ettepanekuid stipendiumi kandidaadi kohta võib esitada vabas vormis või kasutada blanketit, mis on saadaval valla kodulehel, (vallavalitsus > blanketid) samuti võib saata e-posti teel vald@salmevald.ee.

Traditsiooniline stipendiumite pidulik kättemine toimub 24. veebruaril Eesti Vabariigi aastapäeva kontsert-aktusel Salme rahvamajas.

Reedel, 19. veebruaril
kell 19.00

**SALME RAHVAMAJA
40. SÜNNIPÄEVA-
KONTSERT**

kõikide maja taidlejate
osavõtul

Avatud kohvik

Kauaaegne Salme SVK OÜ juhataja Jaan Majorov jäi väljateenitud vanaduspensionile ning alates 01.01.2016 töötab Salme SVK OÜ juhataja/hooldustehniku ametikohal Kaupo Sirel.
Pildil: Jaan Majorov ja Kaupo Sirel vara üleandmise-vastuvõtmise akti allkirjastamas →

Foto: Maire Sillavee

Head kliendid, soovime Teile edukat alanud aastat ja meeldivat koostööd!

OÜ Salme SVK

Salme vallaeelarvelised toetused 2016. aastal

2016. aastaks kehtestas vallavolikogu järgmised vallaeelarveliste toetuste määrad:

Lapse koolitoetus 130 € iga esimesse klassi mineja kohta.

Väljaspool valda asuvasse kooli õppima asuva lapse koolitoetuse maksmise aluseks on lapsevanema avaldus.

Koolilõputoetus 65 € iga põhikooli, gümnaasiumi ja kutseõppeasutuse päevase (põhikoolijärgse) õppevormi lõpetaja kohta.

Väljaspool valda asuvat kooli lõpetava õpilase koolilõputoetuse maksmise aluseks on lapsevanema või koolilõpetaja avaldus.

Sünnitoetus 320 € kui mõlemad lapse vanemad on lapse sünni momendil riikliku rahvastikuregistri andmetel Salme valla alalised elanikud ja 200 € kui üks lapse vanem on ja teine ei ole lapse sünni momendil Salme valla alaline elanik.

Huvihariduse toetus: huviringide õppetasu makstakse 50% tegelikult tasutud summalt esitatud maksedokumendi alusel ja huvikoolide kohatasu makstakse 100% õppeasutuse esitatud arve alusel ja sel juhul õppetasu ei kompenseerita; huviringide, -koolidega seoses tehtud sõidud kompenseeritakse täies ulatuses.

Huvihariduse toetust makstakse avalduse ja kuldokumentide (maksekorraldus, kviitungid, piletid) alusel ning toetuse määramisel üle 3 kuu vanuseid kuldokumentide ei arvestata.

Täiendavad sotsiaaltoetused: toetus sõiduks lapsega ravi- le/uuringutele kuni 50% sõidukuludest; invaabivahendite maksumuse osaline kompenseerimine kuni 50% ulatuses; prillide toetus kuni 45 € laste ja kuni 20 € pensionäride prillide eest.

Täiendavaid sotsiaaltoetusi makstakse avalduse ja kuldokumentide (maksekorraldus, kviitungid, piletid) alusel ning toetuse määramisel üle 3 kuu vanuseid kuldokumentide ei arvestata.

Toetus väljaspool valda õppivate laste majutamise kulude osaliseks kompenseerimiseks õppeperioodil: väljaspool valda gümnaasiumis ja kutseõppeasutuse päevases (põhikoolijärgses) õppevormis õppivate laste majutamise kulud üürikorteras või õpilaskodus kompenseeritakse osaliselt neile, kes ei kasuta igapäevast autobussi vabasõidutõendit; üürikorteras majutamise kulude kompensatsiooni suurus on 40 € kuus õppeperioodil; alates 01.09.2016 kompenseeritakse õpilaskodu kohamaksu kuni 65 € kuus.

Matusetoetus 150 € Salme vallas alaliselt elanud isiku matuse- te korraldaja avalduse alusel.

Jõuludeks kingitav kommipakk või kommikarp lastele ja vanaduspensionäridele antakse üle rahvamajas, koolis või lasteaias toimival jõulupeol või toimetatakse koju kätte. Keda kättetoimetajal pole mingil põhjusel jõluueelsel perioodil kodust õnnestunud tabada, saab paki kätte vallamajast hiljemalt järgmise aasta jaanuarikuu viimasel tööpäeval.

Täpsem teave valla kodulehel: www.salmevald.ee > valla- valitsus > õigusaktid. Info tel 4520357

Tegevus talvel Sõrve turismivärava avatuse nimel

Möödunud aasta tulemuste põhjal saab rõõmustada, et Salme Rahva Maja Seltsi poolt algatatud projekt „Sõrvemaa avab turismivärava“ käivitus hästi. Oluline on, et 1) käivitus Sõrve turismiinfopunkt Salmel ja saadi kogemused ning uusi mõtteid 2016.a turismihooajaks; 2) loodi ja tasapisi võtab suhtlemine hoogu Sõrve puhkemajanduse ja turismi huviliste koostöövõrgustikus ning suhtluslistis, milles on ligi 60 inimest; 3) täpsustunud on puhkemajandusega ja turismiga haakuvate kohalike teemade ring, millele soovitakse projekti toel süveneda. Praegu on nimekirjas 32 teemat, millest tehakse valik töörühmade moodustamiseks ja tegevuse põhjalikumaks jätkamiseks. Iga töörühma ette loodame leida konkreetse kohaliku inimese, kes on arengust huvitatud ja veab konkreetse teema käsitust Sõrves edasi. Juba on käivitud käsitööring Tiia Kobini vedamisega, kus püütakse müügiks loominguiliselt luua Sõrvega seotud käsitöötooteid. Otsustatud on töörühma „Sõrvemaa maitsed ja toidud“ ellukutsumine. Seda töörühma hakkab vedama Epp Petrov ja eesmärgiks on teadvustada ning pakkuda külalistele sõrvepäraseid roogasid ja rohkem süüasaamisvõimalusi Sõrves. Siin on üheks heaks

võimaluseks Torgu kogukonnas nõuetele vastava köögi olemasolu. Loomisel on nn „Edela-Saaremaa kultuuringi“ töörühm, milles hakatakse läbi töötama Tiirimetsa-Möldri-Lõmala-Lahetagus-Riksu-Taritu-Kotlandi ja Kipi-Koovi piirkonna väga rikkalikku ajalugu ja kultuuri- ning looduspärandit. Eesmärgiks on tuua rohkem esile selle piirkonna puhkemajanduse ja turismi edendamise eeldusi ning võimalusi ja tekitada rohkem huvi piirkonna vastu.

Projekti tegevuste ja läbitöötatavate teemade osas võiksid huvi tunda Sõrve piirkonna ettevõtjad, maaomanikud, seltside esindajad, suvesõrulased ja aktiivsed arengule ning koostööle avatud inimesed. Eriti on oodatud noorte kaasatulemine. Oluline on - kas, kuidas ja millisel määral Sõrve, st Salme ja Torgu valla ettevõtlikud inimesed näevad oma arenguvõimalusi kohaliku puhkemajanduse ja turismi valdkonnas. Üheskoos tegutsedes on võimalik suurendada oma sissetulekuid.

Projekti tegevused on kavandatud kuni 31. august 2016 ja rahaliselt toetavad KÜSK, Salme vallavalitsus ning vähemal määral Torgu vallavalitsus. Projektis

osalejad loodavad, et kahe turismihooaja kogemused loovad usaldust ja annavad julgust moodustada edaspidi piirkonnas selline ühendus, mis hakkab jätkama arengueelduste loomist piirkonna inimestele ja ettevõtjatele puhkemajanduses ning turismis. Eesmärgiks on, et Sõrve turismiinfopunkt Salmel ja selle kaudu kujunev koostöövõrgustik saab jätkata ühistes huvides. Üheskoos üksteisele arengueeldusi luues, ergutades ja tunnustades on võimalik edukalt areneda kogukonnana. Vaja on näha ja teada, et Sõrves on võimalik areneda, töötada ja tulu teenida.

Projekti olulisi sündmusi kajastatakse valla kodulehel – www.salmevald.ee Inimesed, kes tunnevad huvi projektis osalemise vastu või teavad kedagi, kes võiks olla kaasatud, võtku palun ühendust mõnega projekti juhtgrupist: projektijuht – Maire Sillavee, tel 5112757, e-post: kultuur@salmevald.ee; I-punkti konsultant – Tiia Kobin, tel 5148837, e-post: tiia.kobin@salme.edu.ee; projekti tegevuste koordinaator – Leo Filippov, tel 566 39 222, e-post: leo@neti.ee.

Leo Filippov, jaanuar 2016

KULTUURITEATED:

Salme Vallateater esines lavastusega „Reispass“ 15. jaanuaril Harjumaal Jõelähtme rahvamajas ja 16. jaanuaril Tallinnas rahvaülikooli teatrikeskuses.

22.–24. jaanuarini toimus Järvamaal järjekordne Eesti harrastusteatri riigifestival, kus 56 hulgast pääsesid esitamisele 20 lavastust, nende seas ka Salme Vallateatri lavastus „Randas õitseb kibuspuu“.

Reet Sillaveele omistati lavastuse tantsujuhi eripremia ja Kalmer Poo- puule näitlejapremia. 22. jaanuaril esineti Türil ja 23. jaanuaril Paide kultuurikeskuses.

6. veebruaril sõidab memmede ansambel Meelespea Kuressaarde maa- konna Memme-Taadi päevale.

Fotod: Maire Sillavee

Meenutusi aastakümnete taha

Oli 2. jaanuar 1991. 25 aastat tagasi astusin esimest korda üle Salme silla ning minust sai poolenisti sõrulane. See päev oli esimene AS "Cloria" tegevusele. Olime esimesed saarlased, kes julgesid võtta sel raskel perioodil rendile loomalaudas ja hakata iseseisvalt tegutsema. Sõrve sovhoosist saime rendile Rahuste lehmalauda ja vasikalauda, Kaunispeel noorloomalauda ja Mõisakülas pullilauda. Igal sammul tuli meile, julgetele noortele ettearvamatuid probleeme, kuid me suutsime neid kõiki ühise meeskonnana lahendada.

Meie ridadesse olid astunud endised Sõrve sovhoosi töötajad: lüpsja Milvi Tael, vasikatalitaja Sulev Tael, karjakuno Päästel, õõvalvur Ulli Ley, pesija Mare Tael, mullikatalitajad Meeri Mägi ja Priido Alaaja, pullitalitaja Marina Vilbas, mehhaanik-elektrik Johan-

nes Usin, vet.arst Hilar Tenno. Juhatuses olid veel Mati Nõukas, Raul Lõbus. Mina olin loomakasvatuse peaspetsialist ning tegin ka tõuaretustööd. 25. augustist 1991 sai minust tegevdirektor ja peale Tenno lahkumist ka seemendaja. Kogu raskus sel pingelisel perioodil langes minu õlgadele. Olin vaid 22-aastane. Kokku loomi ülevõtmise ajal oli 263, lüpsilehmi vaid 55, kuid lüpsis neist kõigest 35. Paljud lehmad olid või jäid pooleks aastaks kinni. Mullikalaudas oli noorloomi, kes said juba 3-aastaseks, kuid kordagi polnud veel seemendatud. Vasikalaudas möllas "pügaja-raig" -loomadel polnud karvugi peal. Põhikarja lehmad olid leukoosihaiget. 55 lehmast jäi esimese aasta lõpuks järgi vaid 6 tükki. Ostsime majanditist ja erasektorist juurde juba esimese 3 kuuga 27 looma. Rahaline väljaminek oli

suur, aga piima eest ei olnud suurt midagi saada. Esimese aasta lõpuks suutsime lüpsikarja suurendada 64-pealiseks, seda tänu ka intensiivsele seemendamisele noorloomalaudas aasta alguses. Piimatoodang tuli 1991. aastal 3827 kg lehma kohta.

Kevadel ja sügisel olid meie suurteks vaenlasteks lagled. 1992. aasta suvi oli väga põuane ning sööda varumine vilets. Ka raha väärtus langes kohutava kiirusega. Enne rahareformi oli rubla väärtus nii madal, et näiteks pangast sain diplomaatkohvritäie rublasid, et sõita Rahustele palgapäeval tööliste palka maksma. Eesti riigi iseseisvumise taastamine, põllumajandusreform, rahareform tõid kaose piimandusse. Enam polnud piima kuhugi panna. Suurmajandid lagunesid ja jagunesid, inimesed hakkasid maalt lahkuma. Moodustusid uued üksused.

AS "Cloriast" sai Rahuste OÜ 1993. aastal. Tuli juurde taimekasvatuse osa, masinapark, traktoristid, põllutöölised ning mis paljudele teistelegi väikeettevõtetele saatuslikuks said - võlad. Ka osanikud soovisid raha ja varandust. Oli väga keeruline ja pingeline ning närvesööv periood 1995. aastani. Rahuste OÜ läks hingusele, vara jaotati osanike ja ka omanike vahel ära. Kaunispe ja Mõisaküla laut läksid tagasi endistele omanikele ja nende järeltulijatele. 1994. aasta lõpus tundsin, kuidas ma ei taha enam Rahuste minna. Kogu minu pingutus loomade uuendamisel läks vett vedama. Väljalüps lehma kohta oli juba 1994. aasta lõpuks ligi 5000 kg. Noored musta-valge kirjud lehmad ei jõudnudki oma esimese lüpsiperioodi lõpuni. Hing oli väga haige ning süda murest murtud.

Tekkis uus võimalus ka töötada Salme OÜ-s, mida asuti samuti likvideerima. Samas jäi selle ettevõtte umbes 200 noorloomi, keda polnud kuhugi panna. Siis sündis uus otsus, et alustan nende loomadega uuesti algusest peale. Nii sündis 01.11.1995 Salme POÜ. Ei olnud mul tehnikat, ei sööta ega raha. Tänu paljudele headele inimestele üle Saaremaa sai talv üle elatud, heina sai ostetud põhiliselt Leisi vallast. 1998 ostime uue lüpsiseadme, 1999 uus traktor ja nii hakkas elu tasapisi paranema. Praeguseks on masinapark

Ilus nimi — «CLORIA»

Aktivaalne «Cloria» on võtnud Sõrve läänosaal, Salme ja Torva kaugemates osades rendile kolm faemi. Rahuste peetakse lehma ja vasikaid, Ansekõlas piim, Kaunispeel meerkarja. Praegusel ajal, kui piimafarmid ära on läbi lootsid, kui osavalt kasutada on teadmisel, võib ettevõtte võtta. Suurpõlvkondade ajastajad on kindlad, et farmi ei ole majanduse lagunedes ühikute jätta. Rendile andmine etaks ühe võimalus, kui vaid tahjateid järele. «Cloria» alustas esimese aasta jaanuaris.

Tegevdirektor RAIMOND ELLIK ütles, et tema meesõbraga võtnud ta rendile Väijälä suurtalust, mille suhtes ta oli ja kus veel viimase ajani lehma lõpuks. Sõrve sovhoosid ei aga kiiresti võtnud laudas hõn andma Nõud kogu Raimond ELLIK Väijälä Sõrve talus.

Sovhoosist saadi loomalaudasid kuni 34 lehma on talusid soovitud korrasoleku viis, vaid 6 jii seal endised karjad ei alles. Praegu rääib laudasid mitut väike looma laudasid, muustalustajad. Kogu raha on kulutatud loomade ostmiseks.

Kolme lauda peale hakku

tuleb 290 looma. Täna teeb 12 inimesi, suurelt jaot teedamud, kes ette rendile võtnud. Esimesel aastal saad looma kohta 3000 kilo piima. Heine on lootsid 4500-ri jõudu. Kari on küll roost, aga alla 300 ei läpsu üheski lehma.

Raimond ELLIK usub, et neist alustavad «Cloria» lehmad konkreetselt rohkem piima kui loomas Saaremaa majanduses. Väikesel karjal on see suhtis mudulid veel, en laudas pole veel leht kohesid talle ja kehvemad lehma läbi, et see võlja viis. Viimase ajal ei lätsi uute lehmade müüesolekuks enam raha, ta-lob seadid, kuni oma lootsid

RAIMOND ELLIK: «Tõu on peaaegu nagu talupidajal. Olen ise farmaadise omanik, loomakarja juht. Nii on hea teada lehma, sest tead täpselt, mida ükski looma tahab.»

proovivad. Jaanipäevaks peaks lüpsikari täis olema. Siis lootsid Raimond ELLIK suuremat raha ja 5000 kilo piima lehma kohta.

Karjandus osavad Rahuste mere lärsu ja on väga kiirevad. Enne jaanipäevast pole sin mites looma võlja lauda, laudas teavad pigi puhata 100. Heina varus «Cloria» majand, mudugi taas eest. Just küllaseks seda tänu pole.

Hein oli hein, talvel tuleb karja loomadega sügavamaid haigustarvitel kui Saaremaal.

Sis on saadi tänuvõid veld suhtis mittere laudas peale. Jõudsin on seni teatud oduvama ajal varustud väijälä. Raimond ELLIK kirjutab, et on ise Väijälä naha andnud, mis-oguse koostisega jõudsin just olema peale, et loomad kõik vajalikku kätte osakid ja ka

(Järg 2. lk.)

Praeguseks on masinapark juba üsna suur ja põllumaad üle 600 ha kasutuses. Piima- toodang oli 2015. aastal 7500 kg lehma kohta. Ettevõttes on hetkel 140 lüpsilehma, 120 noorlooma, 70 lihaveist, 80 küülikut, 35 lammast, 11 kitse ja alla 100 kodulinnu. Tugeva tõuaretusetöö tule- musel on Salme lehmad osa võtnud ka Saarte Vissi kon- kursidest ning saavutanud seal auhinnalisi kohti.

2008. aastal sai lehm Klaabu Saarte Vissi tiitli. See kõik ei ole ainult minu töö. See on meeskonna töö. Ettevõttes on

üle 10 aasta töötanud raamatupidaja Kersti Remm, trakto-

rist Marek Jakobov, noorloomatalitaja Maret Õun. Ise olen ettevõttes olnud ainus lüpsja kõik need aasta- kümned - 7200 päeva, millest puhanud 50 päeva. Iga päev 16-18 tundi, 40 km päevas käin maha keskmiselt. Kõik raskused, mis ei tapa, teevad meid ainult tugevamaks. Vaatamata madalatele kokkuostuhinda- dele nii piimale kui lihale.

Täna teid kõiki, kellega koos olen need 25 aastat ühist vankrit vedanud. See ei ole olnud kerge, kuid oma mälestustes meenutan oma endiseid töötajaid ja abilisi tänutundega tehtud töö eest. Kui saatus lubab, siis augusti teises pooles tahaks teha komöödia- monoetenduse, parodeerides iseennast ja oma usku- matutest seiklustest loomadega.

Ilusat uut alanud aastat kõigile! Ikka vapralt edasi oma unistuste täitumise poole!

Teie Raimond Ellik

Aasta Salme raamatukogus

Raamatukogudes on kokkuvõttes tehtud ja nüüd ongi hea teha väike tagasisaade möödunud aastale. 2015. aastal registreeriti Salme raamatukogus 371 kasutajat, neist laenutajaid 301, koju laenutati 8325 raamatut, ajalehte ja ajakirja.

Raamatute laenutuse TOP 10-sse jäid V.Kersna „Ei jäta elamata”, I.Lember „Villa järve ääres”, E.Tohvri „Ühe katuse all”, A.Sepp „Petlikud puhtad lehed”, M.Sajo „Verevermed”, L.Moriarty „Abikaasa saladus”, H.Künnapas „Homme on ka päev”, C.Cookson „Eluase” ja „Ikal- dus”, H.Pets „Elu läheb edasi”. Populaar- semad autorid olid eelmisel aastal Susan

Mallery, Erik Tohvri, Ira Lember, Catherine Cookson, Adena Sepp, Henning Mankell, Marcia Willett, Robin Carr, Georgette Heyer.

Eesti kirjandust loetakse päris palju, eriti oodatakse uusi eesti autorite teo- seid, meestel on suurem huvi just aja- loolise kirjanduse vastu. Lastekirjan- duse tellimisel on samuti suurem rõhk pandud eesti autorite raamatutele. Peale ilukirjanduse on huvipakkuva- mateks valdkondadeks psühholoogia, käsitöö ja meisterdamine, ehitus, loo- dus, ajalugu, kokandus, kodukujundus ja aiandus.

Kevadel tutvustas oma vastilmunud raamatut kohalik autor Adena Sepp. Sügisel käis külas lastekirjanik Urve Tinnuri, kelle kirjutatud näidendit esitasid lapsevanemad kevadel Oma Laste Näitemänguõhtul ja ka sügisel Rahvamaja sünnipäevapeol. Viimasel üritusel oli kirjanik ise kohal, raamatukogus toimus ka tore kohtu- mine väikeste lugejatega. Kord kuus käib lasteaias vanem rühm koos õpe- taja Vaike Õunaga raamatukogus. Üks põnevamaid oli muusika-aastale pühendatud üritus, kus Mari Lepik rääkis erinevatest rahvapillidest ja mängis nende peal lugusid. Tutvuti kandle, parmupilli, vurri ja savipilli- ga. Lapsed said ka ise proovida, mil- list heli üks või teine pill teeb. Suvel käisid külas Jõgevamaa raa- matukogutöötajad. Peale raamatuko- gu ja kultuurimaja sai külastatud ka vastavatu turismiinfopunkti.

Need olid vaid mõned nopped möö- dunud aasta raamatukogu tegemis- test.

Mitmed üritused toimusid Keskpäe- vaklubi ürituste raames, sellest aga juba kevadel peale klubi hooaja lõ- petamist.

Kohtumiseni raamatukogus!

Maie Alas

Aasta jooksul on raamatu- kogus üleval olnud erine- vaid näitusi ja väljapane- kuid, toimunud mitmeid üritusi. Tähistatud on kirja- nike juubeleid ja kohtunud kirjanikega. Koos Salme Põhikooli 3. klassi ja õpetaja Merle Lepikuga tähistasi- me Hans Christian Anderseni 210. sünniaastapäeva. Tore kohtumine oli kirjanik Heli Künnapasega, kelle noorsoo- ja ka täiskasvanu- te romaanid on lugejatele väga meeldinud.

Tuleohutusest Salme vallas

Salme vallas toimus 2015. aastal kaheksa tulekahju. Neist kaks eluhoonetes ja kuus väljaspool hooneid. Hoone tulekahjude tekkepõhjuseks oli ühel juhul seadme vale paigaldus ja ühel juhul hooletus.

Mõned soovitusel uueks tuleohutusaastaks.

Teeme ometi oma küttesüsteemid ohutuks!

Küttesüsteemid vajavad regulaarset puhastamist. Kõige parem on kui seda teeks korstnapühkija. Korterelamus peabki selle eest hoolitsema kutseline korstnapühkija. Ühe korteriga elamus võib neli aastat ise puhastada, igal viiendal aastal tuleb samuti kutseline korstnapühkija tellida.

Lisaks puhastamisele tuleb jälgida ka järgmisi nõuandeid:

> Küdevat kütteseadet tuleb hoida pideva järelevalve all.

> Pane tuhk mittepõlevast materjalist anumasse.

> Tuleb vältida ülekütmist – küta korraga üksnes üks ahjutäis puid. Kui sellest toasooja saamiseks ei piisa, on ohutu kütta üks ahjutäis hommikul ja teine õhtul. Metallkestaga kaminates, ahjude puhul – paar kolm halgu korraga.

> Kütta tuleb kuivade puudega – ka õuest, kaetud riidast toodud puudel on

suur niiskuse sisaldus. Arvestada tuleb puude kütteväärtusega. Näiteks lepal on see väiksem, saarel suurem.

> Ahju või pliiti tuleb küta lahtise siibriga – vaegpõlemine tekitab tahma.

> Kütteseadmed vajavad normaalseks põlemiseks õhku – nõukogudeaegsed hõredad eluruumid (õhu loomulik juurdevool igalt poolt) tehakse remondi käigus „termoseks“, õhu juurdevoolu ruumi enam ei ole ja kütteseadet lihtsalt ei tõmba. Õhu juurdevooluks ruumi paigaldatakse välisseina ventilatsiooni klapp.

Suitsuandur igasse kodusse!

Õigesse kohta paigaldatud ja töökorras andur annab meile ruumi mingil põhjusel levivast suitsust aegsasti märku. Andur tuleb paigaldada lakke ja kui on suur majapidamine, tuleb paigaldada andur kindlasti ka igale korrusele. Anduri tööshoidmiseks ei ole vaja midagi muud, kui andurit aeg-ajalt tolmust puhastada ja vajadusel paigaldada uus patareid. Patareid vahetamise vajadusest annab andur lühikeste piiksustega ise märku.

Kelle kodud suitsuanduriga varustatud, võivad olla kindlad, et nende rahulik ööuni on valvatud. Suitsuandur küll ei muuda su kodu tuleohutuks, kuid tulekahju korral avastab selle kiiremini kui inimnina või -silm.

Hooli enda lähedastest

Vaadake üle ka oma lähedaste ja naabrite kodud. Kas neil on seal ohutu? Kui märkate, et neil on abi vaja, siis aidake neid ise või andke neist teada. Me kõik peame mõistma seda, et kui jätame märkamata, võib juhtuda õnnetus, mis lõppkokkuvõttes võib puudutada ka neid, kes on oma kodudes teinud kõik, et õnnetusi ei juhtuks. Meie soovime kindlasti probleemi ees silmi mitte kinni panna ning võtta telefon ja helistada nt kohalikku omavalitsusse, päästeametisse, politseisse. Rohkem teie tege ma ei pea, aga võite olla kindlad, et probleemiga hakatakse tegelema. Kui need samad koostööpartnerid ei tea, et teil on probleem, siis nad ei saa sellega ju tegeleda.

Päästeameti visiooniks on jõuda aastaks 2025 päästealase turvalisuse tasemelt võrdsele positsioonile Põhjamaadega. Tegemist on ambitsioonika ülesandega, aga kui me saame selle poole liikuda igaühe, kes enda turvalisuse eest hoolib, sealhulgas ka Salme vallakodanike kaasabil, siis on kõik võimalik. Siit ka üleskute meile kõigile - võtame endale 2016. aastal eesmärgiks järgida eelpoolnimetatud lihtsaid soovitusi. Siis oleme koos ühe pika ja vajaliku sammuga turvalisuse nimel astunud.

Jaak Jaanso

Tuleohutuskontrolli büroo juhataja
Päästeameti Lääne päästekeskus

Statistikat

Seisuga 01.01.2016 on Salme vallas rahvastikuregistri järgi 1195 elanikku – 608 meest ja 587 naist.

Salme alevikus on 518 elanikku, küladest on suuremad Läätsa 109, Tehumardi 82, Tiirimetsa 54, Anseküla 52, Rahuste 51, Lahetaguse 44, Lõmala 42, Imara 33, Lassi 27, Järve 26, Suurna 26 ja Vintri 25 elanikuga. Teistes küladest on elanikke alla 20.

Alaealisi on vallas 170, tööealisi 743 ja pensioniealisi 282. Salme vallas elab lisaks eestlastele muu rahvusega inimesi kokku 19.

Aasta jooksul on elanike arv vähenenud 25 võrra.

Salme valla elanikeregistrisse tuli möödunud aasta jooksul 24 inimest, sealhulgas mandriilt 11 ja välismaalt 3 inimest. Vallast lahkus 49 inimest, sealhulgas mandri- le 19 ja välismaale 7.

Valla piires vahetas elukohta 11 inimest.

Salme vallas sündis 2015. aastal 12 last – 8 poissi ja 4 tüdrukut.

Surid 12 inimest 3 meest ja 9 naist.

TÖÖMESS
Kuressaare Kultuurikeskuses
Tallinna 6
02.03.2016 11-15

Eesti Töötukassa

Töövõimalused Eestis ja mujal Euroopas!

Töömess on tasuta! Tule ja osale! Infotelefon 15501, www.toomess.ee

Tunnustame tublisid!

Tallinnas Kalevi spordihallis toimus jalgpalli Aastalõpu turniir maakoolidele, kus Salme kooli võistkond saavutas esikoha.

Võistkonnas mängisid: ASKO RÜÜTEL, UKU TIMM, OLIVER HIMMIST (4 väravat), MARKO PÄRA (2), KARRET SEPP (2), TIMMO KOPPEL (1), KEVIN KRUUSER (1), HENRIK VESKINÕMM. Asko Rüütel tunnistati turniiri parimaks väravavahiks. Võistkonna treener õp Andre Anis.

Foto: Salme kooli koduleht →

Sisekergejõustiku MV Kuussaares said oma vanuseklassides häid kohti Salme kooli õpilased:

HELENA AAVIK 3. koht kõrgushüppes, 4. koht 60 m jooksus ja 6. koht kaugushüppes; REBECA ILVIK 2. koht 600 m jooksus ning OLIVER HIMMIST 3. koht 600 m jooksus ja 5. koht 60 m jooksus.

5.–10. jaanuarini Peterburis toimunud VII rahvusvahelisel S.I. Savshinsky nimelisel konkursil saavutasid Kuussaare muusikakooli õpilased KARL JÕGI, KATRE-LIIS VÕHMA ja KARRET SEPP oma vanuseklassis 3. koha.

Foto: erakogu ↓

Saaremaa Omavalitsuste Liidu korraldatud Saaremaa uurimistöde aastakonkursil, mille eesmärk on väärtustada uurimis-, teadus- ja arendustegevust maakonnas, omistati 100 € suurune eripreemia TRIIN UUSSAAREle, kelle uurimistö sai tunnustuse uurimisobjekti kasvava tähtsuse eest.

Maakondlikul võistlusel Koolivikker 2015 saavutas 2. koha Salme kooli esindus koosseisus: LIIS-MAREL AAK ja ERIKA FILIPPOV (2. koht kunstivoorus), MARKUS TENN, TIINA TILTS, MARLEEN JUHANDI, MELANI KOOV ja HEDY LÄETS (3. koht mälumängus) ning LIISI KILGAS ja GETLIN JÕGI. Juhendaja õp Tiia Kobin.

Saare maakonna 2015. aasta parimaks noorsportlaseks neidude seas tunnistati purjetaja MARIE PIHLAS.

Vabariiklikul KIK-i energiasäästuteemalisel koolikonkursil arvati Salme kool kuue parema kooli hulka. Kooli esindusse kuulusid: HEDY LÄETS, UKU TIMM, MELANI KOOV ja MARLEEN JUHANDI. Juhendaja õp Mariliis Lazarev.

↓ Foto: Salme kooli koduleht

Maakonna meistrivõistlustel saaljalgpallis 1. - 3. kl õpilastele saavutas Salme Põhikooli võistkond 2. koha. Võistkonnas mängisid: SAAMUEL TREIRAT, JÜRGEN LEPPIK, KRISTOFER MERE, RAIKO PÄRA, STEN-ERIK TIKMAN, RAIT VESKINÕMM, LAURJASTIN RÄIM ja KÄDI ÕUN. Juhendaja õp Andre Anis.

← Foto: Salme kooli koduleht

www.salmevald.ee

Salme Vallavalitsus
Sõrve mnt 3
Salme alevik
93201 Saaremaa

Telefon: 4520350
Faks: 4520352
e-post: vald@salmevald.ee

Salme Valla Infoleht

On tulemas Saaremaa 51. laulu-
pidu ja Koolinoorte laulupidu
Tallinnas 2017. aastal.

Seoses sellega on suur palve kõi-
gile endistele (vilistlastele) ja
praegustele lauljatele: PÄLUN
TAGASTAGE KOORIKLEIDID,
mida te enam ei kanna ja mida
ootavad väga uued lauljad.
Loodame teie mõistvale suhtumi-
sele ja jääme ootama.
Info on oodatud telefonil 5263746
(muusikaõpetaja Karin).

Tänukirjad lauljad

VILMARIISE ARGE
10. september 1926
16. detsember 2015
ALVIINE KLEINERT
8. juuni 1927
24. detsember 2015

JOHN PATRICKU komöödia
PETISED
"Kui riik petab
meid, siis meie
võime riiki petta"
RAIVO RÜÜTEL
ANNE PALUVER
MARIKA KOROLEV
KÄRT REEMANN
JANEK SARAPSON
Tõlkija ja lavastaja:
Vello Janson
Kunstnik: Jank Vaus
VANA
BASKINI
TEATER

Kolmapäeval, 3. veebruaril kell 19
Salme rahvamajas
Vana Baskini Teatri esituses
John Patricku komöödia
"PETISED"
Pääse 14€ / 12€
eelmüügis

EELTEADE

24. veebruaril kell 12.30
Salme rahvamajas
Eesti Vabariigi aastapäeva
aktus-kontsert

Salme vallas
13.-15. aprill
Registreerumine
tel 4520357

KÄSITÖÖRING jätkab tegevust
aprilli lõpuni Salme Põhikooli
käsitööklassis kolmapäeviti
kell 17.00 - 19.00.

Ruumi vahetus võimaldab te-
gevusi mitmekesistada - õmb-
lemine, kunst, masintikand.

KILEDISAIN OU
Autode ülekleepimine
Värvi- ja plekitööd
Mürasummutus
Klaaside toonimine ja vahetus
Helisüsteemide vahetus ja paigaldus
kiledisain@gmail.com tel. +372 53540172

ÕNNITLEME JAANUARIKUJU JUUBILARE !

HILJA ÕUN	85 Lassí
HELI SUBAN	75 Kaimri
LINDA RIST	70 Läätsa
AUGUST FEDOROV	70 Salme
ARVO HANSALU	70 Anseküla
ÕILI ADER	65 Imara
VALDUR KRUUSER	60 Toomalõuka
REIN KRUUSER	60 Läätsa
TOOMAS TIITSAAR	55 Anseküla
ANNE SEPP	55 Salme
EHA PÜTT	50 Järve
ANNELY ODER	50 Salme